

Szczególne zasady rachunkowości jednostek budżetowych

Jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art. 11 uofp). Odstępstwa od tych zasad przewidziano w odniesieniu do państwowych (art. 11a) i samorządowych (art. 223 uofp) jednostek budżetowych wykonujących zadania określone w ustawie z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (dalej: ustawa o systemie oświaty), które mogą gromadzić zrealizowane dochody na wydzielonym rachunku bankowym i przeznaczać te dochody na wydatki tych jednostek. W państwowych i samorządowych jednostkach budżetowych mogą występować formy prowadzonej działalności podstawowej polegające na:

- wyłącznie nieodpłatnym świadczeniu usług z zakresu użyteczności publicznej,
- nieodpłatnym świadczeniu usług i pobieraniu opłat za część świadczonych usług, których wysokość nie ma związku z ponoszonymi kosztami działalności podstawowej,
- nieodpłatnym świadczeniu usług i prowadzeniu działalności dotyczącej świadczenia usług z zakresu użyteczności publicznej oraz wytwarzania wyrobów, których ceny sprzedaży są kalkulowane na podstawie ponoszonych kosztów działalności podstawowej,
- wyłącznie odpłatnym świadczeniu usług z zakresu użyteczności publicznej.

Zobacz: Zasady rachunkowości wynikające z opisów kont występujących w jednostkach budżetowych

W zależności od formy prowadzonej działalności podstawowej, koszty rodzajowe państwowych i samorządowych jednostek budżetowych dzielą się na koszty:

- nieodpłatnej działalności,
- działalności związanej z uzyskiwaniem przychodów.

Ponadto koszty rodzajowe państwowych i samorządowych jednostek budżetowych dzielą się na koszty:

- stanowiące wydatki danego roku budżetowego,
- stanowiące nieopłacone zobowiązania,
- amortyzacji, które nie stanowią wydatku.

Zobacz: Szczególne zasady rachunkowości - normy ogólne

Według źródeł finansowania, koszty stanowiące wydatki jednostek budżetowych finansuje się ze środków otrzymanych od dysponenta części budżetowej lub z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, a w państwowych i samorządowych jednostkach budżetowych, wykonujących zadania określone w ustawie o systemie oświaty, koszty tych jednostek mogą być finansowane z dochodów zrealizowanych przez te jednostki, gromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym.

Polecamy serwis: Rachunkowość budżetowa

Koszty jednostek budżetowych związane z nabyciem aktywów trwałych ujmuje się na kontach zespołu 0 – „Majątek trwały”. Źródłem finansowania wydatków majątkowych są środki z budżetu.

Jedynie w jednostkach budżetowych prowadzących działalność oświatową możliwe jest przeznaczenie części dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku dochodów na finansowanie inwestycji.

Posiłkując się opisem konta 080 „Środki trwałe w budowie (inwestycje)”, można przyjąć, że przez pojęcie „koszty inwestycji” należy rozumieć koszty:

- środków trwałych w budowie,
- zakupu gotowych środków trwałych.

TABELA 6. Zasady funkcjonowania wydzielonych rachunków dochodów

Wyszczególnienie

Jednostki budżetowe

Państwowe

Samorządowe

Decyzja o utworzeniu wydzielonego rachunku

Decyzje o utworzeniu wydzielonego rachunku bankowego dochodów podejmują kierownicy państwowych jednostek budżetowych, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego szkołę.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego powinien określić w szczególności:

- jednostki budżetowe, które gromadzą dochody,
- źródła, z których dochody są gromadzone na rachunku,
- przeznaczenie dochodów, z tym że dochody wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych,
- sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

Źródła dochodów

Dochody uzyskiwane:

- ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej,
- z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie bądź użytkowaniu jednostki budżetowej,
- z działalności wykraczającej poza zakres działalności podstawowej, określonej w statucie, polegającej między innymi na świadczeniu usług, w tym szkoleniowych i informacyjnych,
- z opłat egzaminacyjnych, za wydawanie świadectw i certyfikatów, jak również za sprawdzanie kwalifikacji,
- z tytułu odpłatności za wyżywienie i zakwaterowanie uczniów i młodzieży w bursach i internatach, ponoszonych przez rodziców lub opiekunów,
- z dopłat bezpośrednich i innych płatności stosowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymanych na podstawie odrębnych przepisów.

Dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności:

- ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej,

- z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej.

Przeznaczenie dochodów

Dochody gromadzone na wydzielonym rachunku przeznacza się na:

- sfinansowanie wydatków bieżących i majątkowych,
- cele wskazane przez darczyńcę,
- remont lub odtworzenie mienia w przypadku uzyskania dochodów z tytułu odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie.

Dochody państwowych jednostek oświatowych wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych.

Wydatki z wydzielonego rachunku bankowego mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego.

Rozliczenie środków na koniec roku

Brak uregulowań

Środki finansowe pozostające na wydzielonym rachunku dochodów na dzień 31 grudnia roku budżetowego podlegają odprowadzeniu na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie do 5 stycznia następnego roku.

Sprawozdawczość budżetowa

Brak uregulowań

Sprawozdanie Rb-34S (wzór sprawozdania stanowi załącznik nr 25 do rozporządzenia o sprawozdawczości budżetowej, a instrukcję sporządzenia tego sprawozdania stanowi rozdział 8 załącznika nr 39.

Masz pytania, wątpliwości? Podziel się nimi na Forum!